

To: [redacted]@rivm.nl; [redacted]@radboudumc.nl; [redacted]@radboudumc.nl];
 [redacted]@radboudumc.nl; [redacted]@radboudumc.nl];
 [redacted]@amsterdamumc.nl; [redacted]@amsterdamumc.nl]; [redacted]@uu.nl; [redacted]@uu.nl]; [redacted]
 [redacted]@rivm.nl]; [redacted]@rivm.nl]; [redacted]@rivm.nl]; [redacted]@rivm.nl]; [redacted]
 [redacted]@rivm.nl]; [redacted]@rivm.nl]; [redacted]@rivm.nl]; [redacted]@rivm.nl]; [redacted]
Cc: [redacted]@rivm.nl]; [redacted]@rivm.nl]; [redacted]@rivm.nl]; [redacted]@rivm.nl]; [redacted]@rivm.nl];
From: [redacted]
Sent: Fri 12/18/2020 11:57:56 AM
Subject: RE: Vaccinatiestuk deel 1 laatste reviewronde
Received: Fri 12/18/2020 12:00:23 PM
[implementation opt-out influenza.docx](#)

Hoi [redacted],

In de bijlage wat [redacted] schreef over het niet slagen van de opt-out interventie in een ziekenhuis hier in het zuiden. Een voorwaarde voor nudging is dat mensen een positieve intentie hebben, dat ligt bij de griepvaccinatie anders dan nu het geval lijkt te zijn mbt covid-vaccinatie. Maar twijfelaars en lage intenders kunnen het dus als bemoeizucht kwalificeren en in de weerstand schieten (en in ons voorbeeld met allerlei vragen komen over de uitvoering van het onderzoek). De covid-situatie nu is wel dat twijfelaars en nee-zeggars moeten opboksen tegen een sterke descriptieve en injunctieve social norm pro-vaccinatie. Als we de positieve sociale norm willen gebruiken dan zou ik vooral inzetten op het descriptieve aspect (ook om te vermijden dat mensen druk wordt opgelegd). Concreet, laat zien dat veel mensen zich laten vaccineren, ook een soort nudge. Waarbij de eerste stap dus nog wel steeds is mensen goed te informeren opdat diegene die dat willen een geïnformeerde keuze kunnen maken.

Hartelijke groet,

[redacted]

From: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Sent: 18 December 2020 07:30
To: [redacted]@maastrichtuniversity.nl; [redacted]@radboudumc.nl;
 [redacted]@radboudumc.nl; [redacted]@amsterdamumc.nl; [redacted]@uu.nl; [redacted]
 <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted]
 <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Cc: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Subject: RE: Vaccinatiestuk deel 1 laatste reviewronde

Beste allen,

Hartelijke dank voor de reacties.

De opt out is een effectieve nudge in andere situaties. In lijn met andere situaties verwacht je dat mensen die wel willen er positief op zullen reageren. Is er kennis over hoe de twijfelaars of mensen die meer naar "niet vaccineren" neigen reageren op dit duwtje?

Vriendelijke groet,

[redacted]

From: [redacted] <[redacted]@maastrichtuniversity.nl>
Sent: donderdag 17 december 2020 21:52
To: [redacted]@radboudumc.nl; [redacted]@radboudumc.nl; [redacted]@amsterdamumc.nl; [redacted]
 <[redacted]@rivm.nl>; [redacted]@uu.nl; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>;
 [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted]
 <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Cc: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Subject: RE: Vaccinatiestuk deel 1 laatste reviewronde

Dag allen,

Goed punt van [redacted] hieronder. Wij hebben de opt-out ingezet in een context van lage vaccinatiebereidheid (griepvaccinatie bij gezondheidswerkers, studie van [redacted] om er dan in ieder geval voor te zorgen dat de stap van intentie naar gedrag maar weinig barrières kent. De vaccinatiebereidheid is nu een stuk hoger maar de vertaling van intentie naar gedrag blijft een belangrijk punt van aandacht. Het introduceren van een opt-out strategie is effectief gebleken maar tegelijkertijd kan die ook

eenvoudig met scepsis worden bekeken door de doelgroep, maar dat zal – schat ik - vooral zijn in een context van lage bereidheid. Wij hadden dit aan de hand in een ziekenhuis waar de personeelsgeleding in de OR niet akkoord ging met de introductie van een opt-out systeem voor de jaarlijkse grieprik. Men voelde zich aangetast in de eigen beslissingsvrijheid, een doodzonde bij het gebruik van nudging.

Verder heb ik naar het stuk van 5.1.2e gekeken en vooral reacties gegeven op haar opmerkingen. Zie bijlage. De opmerkingen van 5.1.2e kwamen volgens mij grotendeels overeen.

Hartelijke groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e @radboudumc.nl <5.1.2e @radboudumc.nl>

Sent: 17 December 2020 17:54

To: 5.1.2e @radboudumc.nl; 5.1.2e @amsterdamumc.nl; 5.1.2e @rivm.nl; 5.1.2e @maastrichtuniversity.nl; 5.1.2e @uu.nl; 5.1.2e @rivm.nl; 5.1.2e @rivm.nl; 5.1.2e @rivm.nl; 5.1.2e @rivm.nl; 5.1.2e @rivm.nl

Cc: 5.1.2e @rivm.nl; 5.1.2e @rivm.nl; 5.1.2e @rivm.nl

Subject: Re: Vaccinatiestuk deel 1 laatste reviewronde

Beste 5.1.2e,

Ik beloofde je vanochtend om na te vragen wat een goed aanspreekpunt voor GGD'en zou zijn; zodat ook de goede mensen binnen de GGD'en beschikking krijgen over deze kennis. We kunnen het delen met GGD GHOR NL via mailadres: 5.1.2e @ggdghor.nl. Dat is de groep binnen GGD GHOR NL waar de coördinatoren van alle GGD'en nu mee samenwerken om de vaccinatie uitvoering te organiseren. Zij kunnen het dan verspreiden onder alle GGD coördinatoren voor het COVID vaccinatieprogramma.

Al een heel concreet punt - als we opt out zouden willen en dat mensen een afspraak toegestuurd krijgen die ze evt af kunnen zeggen --> zo is het nu niet geregeld begreep ik vandaag. Mensen moeten via een landelijk call center een afspraak gaan maken. Dit zijn wel belangrijke punten om concreet advies over te geven aan hen.

groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e

Verzonden: donderdag 17 december 2020 15:46

Aan: 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e @maastrichtuniversity.nl; 5.1.2e @uu.nl; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e

CC: 5.1.2e; 5.1.2e

Onderwerp: RE: Vaccinatiestuk deel 1 laatste reviewronde

Hallo 5.1.2e,

Mooi en helder document.

Ik werkte net parallel aan 5.1.2e dus ik heb niet in haar document door gewerkt; maar het zijn maar enkele suggesties.

Het advies van 5.1.2e om specifiek aandacht te vragen voor lage SES groepen en etnische minderheden lijkt me uitermate van belang. Idealiter zou je tijdens vervolg onderzoek ook die groepen willen belichten om te weten of de determinanten die in het huidige stuk naar voren komen ook voor deze groepen gelden; of dat wellicht communicatie focus anders moet zijn.

Van: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>

Verzonden: donderdag 17 december 2020 12:02

Aan: [redacted] <[redacted]@amsterdamumc.nl>; [redacted]@maastrichtuniversity.nl'

<[redacted]@maastrichtuniversity.nl>; [redacted]@uu.nl' <[redacted]@uu.nl>; [redacted]@radboudumc.nl'
<[redacted]@radboudumc.nl>; [redacted]@radboudumc.nl' <[redacted]@radboudumc.nl>; [redacted]
<[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted]
<[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>

CC: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>

Onderwerp: Vaccinatiestuk deel 1 laatste reviewronde

Beste vaccinatie-experts,

Dank jullie voor jullie reacties. In de bijlage het eerste deel van de vaccinatie-tekst. Het team heeft hard gewerkt om jullie constructieve feedback te verwerken.

De ambitie is om het stuk morgen om 12 uur naar VWS te sturen. Zouden jullie deze versie willen bekijken en aangeven of dat wat jullie betreft akkoord is, of dat er dingen moeten toegevoegd of veranderd?

Voor deel twee worden nu nog plaatjes en wat tekstuele aanpassingen gedaan. Voor dat deel zal ik deze week geen reacties aan jullie meer vragen.

Dank voor jullie medewerking, vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted] [redacted] [redacted]

[redacted]

Afdeling Kwaliteit van Zorg en Gezondheidseconomie

Antonie van Leeuwenhoeklaan 9,

3721 MA, Bilthoven

T:

M: [redacted]

[redacted]

[redacted]

Dept. Health Services Research and Health Economics

P.O. Box [redacted]

3720 BA, Bilthoven, Netherlands

T:

M: [redacted]

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

www.rivm.nl De zorg voor morgen begint vandaag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

VUmc disclaimer : www.vumc.nl/disclaimer
AMC disclaimer : www.amc.nl/disclaimer

De informatie in dit bericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde. Aan dit bericht en de bijlagen kunnen geen rechten worden ontleend. Heeft u deze e-mail onbedoeld ontvangen? Dan verzoeken wij u het te vernietigen en de afzender te informeren. Openbaar maken, kopiëren en verspreiden van deze e-mail of informatie uit deze e-mail is alleen toegestaan met voorafgaande schriftelijke toestemming van de afzender. Het Radboudumc staat geregistreerd bij de Kamer van Koophandel in het handelsregister onder nummer 41055629.

The content of this message is intended solely for the addressee. No rights can be derived from this message or its attachments. If you are not the intended recipient, we kindly request you to delete the message and inform the sender. It is strictly prohibited to disclose, copy or distribute this email or the information inside it, without a written consent from the sender. Radboud university medical center is registered with the Dutch Chamber of Commerce trade register with number 41055629.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is verzonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. Het RIVM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

www.rivm.nl De zorg voor morgen begint vandaag

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. RIVM accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

www.rivm.nl/en Committed to health and sustainability